

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legczélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
Negyedévre **3 korona.**

Scheffel J. V.: „Säkkingeni trombitás“-ából.

A csöndes ember dalaiból.

Sápadt népek járnak-kelnek,
S vége nincs a panaszoknak:
„Tetteink oly izellenek,
Vének lettünk s kiaszottak.“

Sohse csengett ős-regéje
Fületekbe ama kútnak,
Amelynek csodás vizébe
Korhadt csontok megifjúlnek?

S az a kút ám nem költészel,
Kaputokhoz oly közel foly,
Csak a czélt ellévesztétek,
Csak nyomát nem tudjátok, hol.

Künn az erdőn, zöld-vidámban,
Hol nem hallszik ember hangja,
Hol az illatdús páfrányban
Tánczot lejt tündérek hadja:

Kő-s mohában rejtve a hab,
Üde-tisztán ottan szikkan,
Föld öléből ottan fakad
A bü-forrás örök-ifjan.

Erdő-csendtől átalzsongva
Ott gyógyul a bágyadt lélek,
S a tavasz virági ott a
Régi seb fölött kikelnek.

Fordította Luby Sándor.

AMINT a családnak hű embere az öreg grófhöz visszatért és a beteget még mindig a legzavarodottabb lelki állapotban találta, becsengette a komornikot s mikor az megjelent, es kiamar értésére adta, hogy fogasson be és addig, míg ő az orvossal visszatér, még az ispánt és erdőkerülőt szólítsa maga mellé és vigyázzanak, nehogy uraságuk valami kárt tegyen magában.

Hogy a lelkész milyen bölesen rendelkezett, igazolva lett azáltal, hogy alighogy a hintó vele elrobogott, hárman is alig bírták a beteget az ágyban tartani és csaknem kétségbeesve várták az orvosnak a lelkészszel való megjelenését, hogy az méltóságos gazdájukon s annak rettenetes állapotán, amennyire még lehetséges, segítsen.

A beteg azalatt a két óra alatt, míg a vártak megjelentek, időnként ugyan nyugodtan viselte magát, de ismételten oly rohamok fogták el, hogy akik felügyeletével voltak megbizva, csakis a legnagyobb erő felhasználásával voltak képesek őt az ágyban megtartani.

Ezek a grófra felügyelőket szinte olyan fájdalmas helyzetbe sodorták, hogy nyugalmuk némileg csakis akkor tért vissza, mikor a lelkész és orvos a kastély udvarára behajtatott.

Amint a megnevezettek a kastélyban szinte megjelentek, az orvosnak első rendelkezése az volt, hogy azok, akik felette őrködtek, szinte a szobában maradjanak.

Az öreg gróf az orvos jelenlétében sem engedett mindenkit megijesztő nyilatkozataiból el annyira, hogy az uradalmi orvos, aki szinte igen kedves embere volt az öreg urnak, határozottan kinyilatkoztatta, hogy szenvedő betegének állapotáról csak másnap, a reggeli órákban fog határozottan nyilatkozni.

Miután a lelkész az orvosnak kérelmére szinte belenyugodott, hogy az egész éjt ő is a beteg mellett fogja tölteni, valamennyien együtt maradtak, még pedig úgy, hogy a kiadott rendelet pontos betartásával, míg a többiek elszenderedtek vagy aludtak, társaiknak ébren kellett maradniok, nehogy valami olyan szerencsétlenség történjék, amit későbben helyrehozni, vagy elhárítani lehetetlen lett volna.

A beteg lelkiállapota egész éjjelen át legesekélyebb megnyugtató vagy örvendeztető változást se mutatott fel, mert ha bizonyos ideig nyugodtan feküdt is, de biztosra volt vehető, hogy álom nem jön szemre, mert időnként tett nyilatkozatai elárulták, hogy folyvást az öntudatlanság rohamaiban szenved.

Az orvos, miután a lelkészszel együtt eléggé nyugtalanul megreggeliztek, a beteg ágyához visszatértek, ahol ismét csak arról győződtek meg, hogy a szenvedő lelkiállapota mitsem változott, amikor nem

maradt egyéb hátra, mint hogy az udvarhoz tartozókat a felügyelettel változóan megbizzák, kijelentve előttük, hogy az orvos és lelkész másnap reggel a kastélyban ismét meg fognak jelenni, mindent elkövetve, hogy a legjobb esetben a beteget életben tarthassák legalább addig, míg Alfonz fia, leánya és veje biztosan haza érkezenek.

A következő napon, amint ígérve lett, a lelkész és orvos csakugyan ismét megjelentek a kastélyban, anélkül, hogy a beteg állapotát tekintve, a legesekélyebb vigasztalást nyerhették volna.

Az öreg gróf külsejét tekintve, annak az összesedésnek és végelgyengülésnek mutatta jeleit, melyből a tapasztalt és tudományosan képzett orvos előre megjósolhatta, hogy a gyenge test aligha bírhatja már sokáig azt a terhes súlyt, melybe a grófnak lelki meghasonlása helyezte, s most már csak azon igyekezett, hogy tudományának segítségével csak addig tarthassa életben, ameddig mindenek felett szeretett fiát megláthatja és karjaiba ölelheti.

A Gondviselés ezt a nagyon is gyenge vigaszt engedélyezte az áldottlelkű és atyját imádásig szerető fiúnak, mikor a fájdalomtól dúlt arczszal testvérével és sógorával a beteg ágyánál megjelent.

Amint az apa a reá borult mindenekfelett szeretett fiát göresösen karjaiba ölelte, oly hangon, mely a megindulástól csaknem érthetlenné vált, felkiáltott: — Alfonz... Juliska, ugy-e, hogy ugy szerettek engem, mint én titeket? Erre az Alfonz kezeiből visszacsúszott az ágyára, egy mélyet sóhajtott és az örök nyugalom és megszűnt szenvedések hazájába költözött. Ennél a jelenetnél sem az orvos, sem a lelkész nem hiányoztak s mikor Alfonz és leánytestvére térdre ereszkedtek a kiszendedett ágya mellett, a lelkész fennhangon imádkozni kezdett, az orvos pedig az elővigyázatként magával hozott aetherrel életrehozni próbálta. Hasztalan volt minden törekvés, a kimúlt teste jéghideggé lett és beesett szemének pillái nyitva maradtak.

Miután a lelkész az ilyen alkalmakkor elmondani szokott imát reszkető ajkakkal és szemében a fájdalomtól megeredt néhány csepp könnyel elrebegette, az orvos, nehogy a vigasztalhatlanokat csaknem elviselhetetlen fájdalmukban legkevésbé is zavarja, csak miután már a háznak igazán hű eselédjei is megjelentek, hogy a halottnak a legszükségesebb szolgálatokat megtegyék, közeledett a halotthoz az orvos, hogy szeméit leragassza.

A temetés a grófi családot megillető pompával lett végrehajtva s mikor a grófot nemesak a falubeliek, hanem a vidékről is összesereglett tisztelőinek kísérete mellett, végső nyughelyére a sírboltban elhelyezték, sokaknak feltűnt, hogy Alfonzot kivéve, csakis Juliska siratta őt meg minden szívet megindító zokogással.

A temetés után Alfonz jóideig csak a nagy veszteségre gondolt, melyöt mindenek felett szeretett atyjának halálával sújtotta, később azonban azon szavak is eszébe jutottak, amelyekben atya az ő nevének említésekor Juliskáról is megemlékezett.

Több nap telt már el, mikor a most már csak kevés tagból álló család abban egyezett meg, hogy testvére és sógora a kastélyba költözzenek, ő pedig homoródi kastélyában folytassa azon életet, mely az ő számára vajmi kevés örömet ígérhetett a jövőben.

Kötelességeül tekintette azonban, hogy Juliskát, aki hosszabb távolléte alatt kastélyában és udvarán a felügyeletet oly pontosan és rendesen teljesítette, hogy mindent, ami reá volt bízva, kifogástalan épségben és tisztaságban adott át, érdemehez mértén megjutalmazza, egy jelentős összegnek készpénzben történt átadása után igaz háláját kifejező szavakban leendő férjhezmenetelekor a lakodalmi költségeket ő fogja fedezni és hozományáról ő fog gondoskodni.

Ki tudná azonban megmondani, hogy mit érzett e nemeslelkű ifju, mikor Juliska könybelábbadt szemekkel nyilatkoztatta ki előtte, hogy sohasem fog férjhez menni és csak arra kérte a grófot, hogy azon esetben, ha szülői előbb hálnának meg, lenne kegyes őt, mint árvát, oly munkával ellátni, mely után szerényen megélhet.

E nyilatkozat után Alfonznak ismét eszébe jutottak atyjának utolsó szavai, és akarva nem akarva olyasmit érzett a szívében, ami napokon és éjjeleken át nyugtalanította. Hogy tehát az őt emésztő kételynek elejét vegye és nyugtalanságának véget vessen, elhatározta magában, hogy nemcsak a lelkészszel, hanem a leánynak atyjával is beszélni fog, legyenek irányában annyi szeretettel, és mondják meg távollétében mi történhetett boldogult atya és Juliska között, miután atyjának utolsó szavai és Juliskának a temetés alkalmával tanusított fájdalmas sirása és zokogása oly titokszerű valamit gyaníthattak, amiről, ha őt fel nem világosítják, azáltal egész életét megkeserítik, sőt magát a legszerencsétlenebb emberek sorsára juttatják.

Ami ezután történt s ami a titokteljes eseményt még ijesztőbbé tette az ifju grófra nézve, az az volt, hogy atyjának halála után egy gondosan lepecsételt végrendeletet találtak, amelyet a kelte után ítélve, halála előtt nem sok idővel irhatott csak meg, és amelyben egész birtokösszegére nézve részletesen rendelkezvén Juliskának száz hold földet hagyományozott. E titokszerűségtől most még nyomasztóbb gondolatok kergették egymást az ifju gróf agyába, lelkében pedig oly nyugtalanság keletkezett, amelyet csakis a titoknak egészen biztos és mindent felderítő leleplezésével lehetett megnyugtani.

Arról biztos volt, hogy bárminő nyilatkozatra hívja is fel Juliskát, az lelkiismeretesen mindent be fog vallani. De azt is meggondolta, hogy az ő nyugalomát biztosító leleplezések nyomán meglehet, hogy e minden tekintetben ártatlan és becsületes leánynak

olyan fájdalmakat okozhat, amelyet ő bármimemű jó és kegyes cselekedetekkel és áldozatokkal sem fog megszüntethetni.

Azt is érezte lelkében, hogy olyan végszakítást idézhet elő közte és Juliska között, amely az ő egész jövőjét keserüvé és boldogtalanná teheti.

Visszatért tehát, még pedig megmásíthatlanul, legelső elhatározására és abban állapodott meg, hogy Juliskát mellözve, egyenesen szeretett és vele őszinte barátságban élő lelkészhez fog először fordulni és ha az a felvilágosítást megtagadná, csak akkor keresi fe Nádyt, hogy attól biztos és kellő felvilágosítást nyerhessen.

Nyugalansága még magasabb fokra emelkedett, mikor szeretett atyjának öreg és hű komornikjától megtudta, hogy édesatyjának a halála előtti napján Nády és leánya a már akkor végzetes állapotban sínlődő atyjánál a kastélyban megjelentek. Ezen eszmélkedések és elhatározások után azon lehetőség következében, hogy szeretett lelképásztorát nem találhatja egyedül, udvarbíróját elküldte azon kérelemmel, legyen szives őt mielőbb meglátogatni.

Az ég már tisztább volt, a nap sugara már melegebben és üdítőbben kezdett végigragyogni a mezőkön, a réteken, a völgyekben, halmokon és erdőkön, itt-ott már a virágok bimbói is nyilni kezdettek, madárdal és csicsérgés hangzott mindenfelé, mikor a kikeletnek egy csendes és költői színezetű napján a lelkész forrón és igazán szeretett grófjánál megjelent.

— Édes jó lelképásztorom, nemcsak lelki nyugalomról, hanem egész jövőm nyugalomáról és boldogságáról van szó és azért nemcsak kérem, hanem könyörgöm, legyen kegyes nekem abban, ami miatt nemcsak napjaim, hanem éjjeleim is nemcsak hogy nem enyhítik, hanem még súlyosbitják lelkemnek kínjait, ha azon titok, mely mint valami emésztő és pusztító láz rombolja testemet és lelkemet, továbbra is leleplezetlenül marad előttem.

Alig hihetjük, hogy a lelkész tisztában ne lett volna azzal, hogy ha mindazokról, amik Alfonz távollétében történtek, ha ninesen is világos tudomása mindenekfelett szeretett hívének, az ifju grófnak, de olyasmit mégis meg kellett hallania és tudnia, ami kedélyhangulatát ily nagy mértékben megzavarta és neki olyan nyugtalan napokat és éjjeleket okozott.

— Szeretett atyám, — folytatta Alfonz, — hogy többet ne említsek, ön jelen volt a kastélyban, mikor atyámnál Nády és leánya megjelentek. Arról is hallott bizonyosan, hogy feledhetlen jó atyám végrendeletében Juliskának száz hold földet hagyományozott. Azt is tudja, hogy a boldogult e munkás és becsületes földművessel és leányával semmi szorosabb összeköttetésben nem állott, ezen nagyon uri adományát tehát, amelyben Juliskát részesítette, csakis azzal lehetne indokolni, hogy azt a gondosság, figyelem és hűség ápolásért hagyományozta számára boldogult atyám.

(Folytatása következik.)

GYÖNGÉD LELKEK.

Irta Malcomes Gizella báróné.

A kerületi orvos vézna neje korán reggel a kertbe lép; a postatiszt már ott várja. A házban három kis gyermek alszik; a nagysága lefekvésüknél sem volt jelen, miért volna tehát ébredésüknél?

Benn, a három kis szobában, fülledt, dohos a levegő, férje betegen fekszik, nem láthatja, mint szenved, nagyon fájlalja, üdülnie kell. Minek is teljesítette oly lelkiismeretesen hivatalos kötelességeit? . . .

A friss reggeli szellő új csipkepongyoláját lebegteteti. Mily kellemetes is egy kicsit üdülhetni! Szerelmes tekintete előbb a harmatos reggelbe, azután pedig a

Esküvő előtt.

postatiszt kék szemüvegébe mélyed. Ah! be jó a kötelességtől és szegénységtől távol lenni!

Egy pillanatra mintha megfedekezett volna minden emberi lény létezéséről; piczi, rózsás ujjával egy virágot szakaszt és édeskés hangon suttogja: „Oh, kedves Mimoza! Te vagy a gyöngéd emberi lelkek hű képe, mint te, úgy azok is ragyogó költészetben ringatják egész lényüket, mint tégedet, úgy őket is megrezgeti a leggyöngébb fuvalom, egy hideg esőcsepp képes őket megölni“. És másodszor még áthatóbban mélyedt tekintete a kék szemüvegbe.

— Ah, Róbert! Olyan vagyok én is, mint ez a virág, oly érzékeny és gyöngéd s valóban szívem már el nem viseli. Férjem beteg, a gyermekek nevetlenek, az egész ház tele szegénységgel és rendtelenséggel, ideges vagyok, hacsak rá gondolok is. Én! annyi gyöngéd és finom érzelmmel ilyen környezetben! Mindez olyan sértőleg hat reám, hogy nem bírom tovább! Képzeld csak, új pongyolámba búvok és beesonok hozzá: „Nézd csak, férjecském, milyen bájos vagyok“. És mit gondolsz, ő mit tesz? Ahelyett, hogy egy elismerő szót mondana,

fölemelkedik ágyában s így szól hozzám: „De Amelie, hová gondolsz, mire való ez a fényezés? Hozz inkább egy csésze theát“. Törsvíz gyanánt nyilallottak szívemen keresztül e szavak. Tehát oly számító élettársam van, ki képtelen nekem egy pongyolát szerezni s bájaim láttára egy csésze tea után sóhajt; miért sujtott ennyire az Isten, hogy szegény, érzékeny szívem így megsebeztessek?

De ha még látná, mennyit szenved szegény Vilmos s mily rossz színben van, szívem vérzett s könnyeim letörölve, a szolgálóval rögtön beküldöttem neki az óhajtott theát, csak nem tagadhattam meg szegény Vilmosom kívánságát . . . Igaz, tudja ön, hogy ma Angot-ot adják, mely operettet gyönyörű dallamaiért annyira szeretem. Ugy-e, elkísér oda? Hiszen nagy szükségem van üdülésre és szórakozásra, háztartásom nyomora már egészen tönkretett. Különben is igyekeznem kell, hogy innét szabaduljak, mert ez az állapot nagyon rossz hatással van kedélyemre, teljesen odavagyok. Igen, tegnap is Károlykám megvágta az ujját, borzasztó volt, s minthogy a vért nem nézhetem, természetesen, elájultam . . . Apropos! látta már ön mályvával diszitett új kalapomat? Mondhatom: elragadóan fest. Istenem! ha még egy hasonló színű köpenykém és egy virágos napernyőm volna hozzá! . . .

— Meglesz önnek mindene! Ön angyal! Milyen prózai az én nőm önhöz képest, valami magasztosabbról, finomabbról fogalma sincs s egy ilyen közönséges teremtéshez vagyok lánczolva.

E pillanatban egy fiatal, csinos asszonyka haladt el a kert rácsozata előtt, egy gyermeket kezén vezetve, egy kisebbet pedig karján hordva, míg kezében egy csomagot visz, valószínűleg a bevásárolt szerény napi szükségletet.

— Ah, drága Amelie! Ha ön tudná, mennyit szenvedek. Midőn otthon az élet finomabb élvei után sóhajtozva, önre gondolok, éppen akkor zavar föl édes ábrándozásomból, a prózai teremtés izetlen szavával: „A gyermekek cipői rongyosak“. Ő fel sem fogja, hogy szenvedek és nélkülözök. Állásomnál és jóízlesemnél fogva, természetesen többizben lefényképeztetem magamat, ami — az ő nézete szerint — nem egyéb hiúságnál. Ő persze nem ismer egyebet, mint reggeltől estig dolgozni, úgy, hogy önkénytelenül sem tekinthetem másnak, mint egy hasznos háziállatnak. Szóval, ő a megtettesült nyers kötelességérzet, mely nem ismer más utat, mint a tűzhelytől a gyermekszobába s onnét a varrógéphez. Ennélfogva nincs is ideje valami nemessebbre gondolni s ennek daczára még pénzt is kér tőlem. Tőlem! kinek oly sokra van szüksége, hogy a világban gavallérosan felléphessen. Mindent összevéve tehát, azon a kevés szépségén és ifjúságán kívül semmi, de semmije nincsen, mivel magához vonzhatja.

— Szegény barátom! Nemde, ön mondta, hogy kezei attól az örökös, ostoba munkától egészen eldurvultak, arcát nem ápolja s így külseje teljesen elhanyagolt? Valóban, teljesen összeillik szegény Vilmosommal.

— Ugy van, drága barátnőm. Milyen izetlenséget követett el azzal is, hogy nem találta elmésnek azt az albumot, melyet ön ruháinak mintáiból alkotott. Milyen édes visszaemlékezésekre ad ez alkalmat, ha az ember benne lapozva, ráakad egy darabka atlaszra s hozzágondolja: „ebből volt ruhája, mikor a színházban megláttam;“ vagy tovább egy szépen felragasztott bársonymintához érve, észébe jut: „e bársonyruhában vala, midőn a sétatéren kísérttem;“ s így végig. Ilyen elragadó eszmék csak oly fenkölt lelkületű, finom hölgy agyában

— Anyai örömök. —

szülehetnek, mint ön; az én nőm az ilyet felfogni nem képes, ilyesmíhez az ő lelkiülete nagyon jelentéktelen, nagyon közönséges.

— Oh, Róbert! Miért kénytelen két ilyen gyöngéd lélek, oly közönséges emberekhez kötötnen, oly méltatlan viszonyok között élni?

— Ne mondja azt, bájos Amelie, hogy „kénytelen”. Meglátja, hogy nem, már holnap meg fog arról győződni...

E jóslatterhes szavakkal búcsúzott el egymástól a nemes pár.

A jéghideg, hajnali szél rohanva üvölt végig az üres utcákon, ködös reggel szürkül az ablakon keresztül. A léghuzam a betett ajtón azon szobácskába is behatol, melyben a kerületi orvos ártatlan gyermekei egyedül, elhagyatva alusznak; elhagyatva, mert gyöngéd-lelkiületü mamájuk elhagyta őket.

Nem lesz már senkijük, ki velük játsszék, gyöngéden beszéljen, ki orrocskájukat megtörülje, beteg apuskájukat sem fogja ma senki vigasztalni, nem fogja senki levesét főzni, párnáit megigazítani.

De mégis van valaki, ki láthatian jó tündéreként a hiányos háztartást rendbehozza, az elhagyott beteget ápolja s a gyermekekről gondoskodik. Ez a jó tündér nappal tisztogat, takarít, főz, mindenkit szeliden szólít, mindenkire barátságosan mosolyog; este pedig ruhát és fehérneműt javít, a betegnek fölolvass s a gyermekeket énekelve, csókjaival álomba ringatja. Mari szegény, de becsületes földmivesek árvája, az ő szorgalmának és kötelességérzetének sikerült a szegényes, elhagyott kis háztartásból kényelmes otthont varázsolni s intelligenciával párosult szívjóságának köszönheti a mélyen sujtott családapa gyógyulását.

Három hónap merült azóta az örökkévalóság tengerébe. A már gyógyulóban levő orvos agyában egymást üzik a kínos gondolatok. Mit csinálnak ott a mellékszobában az ő elhagyott árvái a hideg téli estén? Nagy fáradsággal felemelkedik helyéből és az ajtó felé tart. Mily varázsképet nyújt azonban szeméinek a fényesen kivilágított szobácska. Az asztalon egész halmaz játék van, mellette, ölében az orvos legkisebb gyermekét tartva, ül Mari, a ház jóságos tündére, körülötte pedig a kis Károlyka ugrál. A jó leány örömtől égő orcájáról a megindulás könnyűjét törli s egy sóhajjal imára kulesolja kezeit.

Hogy a gyermekeknek örömet szerezhessen, édesanyja egyetlen emlékét, melléről a kis aranykeresztet adta zálogba. Szerető szívvel gondolt most édesanyjára s valószínűleg a szomszédaszobában vélt férfiúra is. Ez azonban az ajtóban állott s a szeretettől ragyogó szemekkel szemlélte a bájos csoportot. Az örömtől megíjodva, ruganyos léptekkel közelített a piruló Marihoz s gyöngéden megfogá kezét, ki ezt csak ellenkezve engedte.

— Kedves Mari! Drága, jó leány. Képtelen vagyok mindazt meghálálni, mit már eddig is értünk tettél, tetőzd be művedet s légy mindene annak, kit megmentettél, légy nőm!...

— Oh! doktor ur.

— Ne... — szólits Vilmosnak.

— Oh, Vilmos ur! Én csak egy szegény, csúnya leány vagyok.

— Nem, te szép vagy és gazdag, mert a nőnek legszebb és legnagyobb kincse a jó szív, hadd legyen védőd és oltalmazód.

A leány örömmel ragadá meg a felé nyujtott jobbot, mely a szegény árvának otthont, az elhagyott gyermekeknek anyát s a csalódott férfinak új boldogságot adott.

Másnap a lapokban azt olvasták, hogy a sikkasztó Chalon Róbert végre elfogatott Grácban, hol nagy lábon élve, az elkezelt pénzt elköltötte egy elegáns hölgy társaságában, ki kényeskedő affektációval fitogtatta toilettjét és még a végtárgyaláson is feltűnően gyengéd és fehér kezeivel kaczerkódott.

Tagadd!... de ne!...

1.

Mint pirult el
A két orcád,
Hogy először
Szóltam hozzád?
Tagadd le!

3.

Mint öleltél
Tűzzel, hévvel,
Puha karral,
Szenvedélylyel?
Tagadd le!

2.

Mint rebegte
Piczi ajkad,
Hogy szeretlek,
El nem hagylak?
Tagadd le!

4.

De mitől ég
Halvány ajkad
Rózsapírban?
Azt ne tagadd!
Nem lehet!

A hold.

Világos éjszakákon
Nézem a kék eget.
A hold szelíd világa
Nyájasan integet...

S öt egy kicsinyke csillag
Kiséri mindenütt,
A hold fehéres fénye
Reá is vet derűt...

S a néma éjszakában
Szívem nagyot dobban:
Ah! volt nekem is egykor
Szelíd, halvány holdam!

Kisértem én is öt úgy
Szerelmünk kék egén...
Sohsem fogunk elválni!
Szeretce hittem én...

S amint a lassú holdat
Elnézem szenvedőn,
Szemembe észrevétlen
Egy fájó könnyesepp jön...

De könnyön át is látom
Ezerszeres fényben,
Mint hull alá a csillag
A felhőtlen égen...

S a néma éjszakában
Szívem nagyot dobban:
Ah! így estem le én is
Mellőled, szép holdam!

Achim Géza.

A VÉGZET.

(Pályamunka.)

JELIGE: „Memento mori!”

„Senki sorsát ki nem kerülheti!” . . . . Akinek végzete, hogy a szerencse ölelő karjai között, boldogságban, jólétben töltsé életét, még akkor is valósul ez, ha mintegy szándékosan a nyomor hullámárja közé akarná dobni életsajkját eme szerencsefia . . . Ha pedig valaki küzdelemre, szenvedésre van kiválasztva, erejének teljessége képtelen azt boldogság, megelégedés révpartjára vezérelni; sötét felhőtől árnyalt marad felette az égbolt, melyről nem mosolyog alá a szerencse napja; csillagtalan éj lesz élete, melyet nem világít meg egyetlen fény sugar, s kénytelen lesz meggyőződni arról, hogy találnak reá a dal ama szavai: „Búra, búra, búbanatra születtem!” . . .

E tapasztalati ténynek bizonyosága a Szalárdi Kálmán élettörténete is . . . . Ezt szándékszóval vázlatosan elbeszéli.

Ott, hol a Szamos hullámai száguldanak tova, s a víz nem ritkán medrétől kikelve, áradattal bontja a vidéket, gyakran tönkretéve a reménydús vetéseket, az áldás sirjára nyomor keresztjét ültetve, épült a part közelében Csáth mezőváros, mely istenfélő, szorgalmas lakóiról messzeföldön híres, habár népessége alig haladja túl az egyezret. E mezővárosban született az 1848. év tavaszán (midőn a szabadság szellője csokolgatta a falombokat s a magyar szivekben új élet tavasza ébredt). — Szalárdi Kálmán, egyszerű, szegénysorsu, földműves szülőktől, kik a gyorsan fejlődött gyermekben fölismerve a megnyilatkozott lelkiéret, elhatározták, hogy gyermeküket a tudományos pályán képeztetik ki, s ha Isten is úgy akarja, papot nevelnek belőle.

Ugyanazért, midőn az elemi ismeretek birtokába utott a kis Kálmán s szülőföldén szűk lett az iskola számára, a szolymai gymnasiumba vitték őt tanulmányának tovább folytatása végett . . . Itt, a jeles tanárok vezetése mellett, évről-évre növekedett testben, lélekben s mint kitűnő tanuló nemsokára „az iskola díszé” lőn a csáthi fiú . . .

Ki írhatná le a szülők afeletti örömét, midőn látták haladni gyermeküket a csel felé? Valódi ünnepnap volt, midőn a „kis diák” a szünidőkre hazakereszt, kire nemesak kortársai, de még az éltesek is mintegy elbűvölten tekintettek, s nemesak a szülők, de általában egész Csáth népe büszke volt hogy a szolymai kollégium legjelesebb tanulójának bölcsője itt ringott, s már-már ott lebegett lelki szemek előtt a dícsőség ama fényes koszorúja, melyet szerez számukra a jövőben Csáth jeles szülőtte, ki képzeletök szerint egykor nemesak a legfényesebb egyházak valamelyikének híres papja, hanem bizonyára püspök is leend, úgy gondolkozván, hogy „aki püspökségre vágyik, jó dolgot kíván?” . . .

Egyik év a másikonak sirját ásta . . . A hervadás porába hullt, multnak romjain megújult élet ébredt . . . remény virágai fakadtak. Minden az elmúlás tengerének hab-árjába alámerült év közelebb hozta a naz időt, midőn a csel megvalósultának felemelő öröme, a reményben gazdag szülők s ismerősök szívét boldogsággal tölti el.

A gyermekből ifjú lett . . . Az „érettségi bizonyítvány”-nyal zsebében távozott végleg Szolymáról Csáthba Szalárdi Kálmán. Elérkezett a pályaválasztás ideje . . .

Miként a nőnek életében nevezetes fordulópont a férjhezmenetel, mert e lépéstől függ boldogsága, vagy

szerencsétlensége, éppen így nagy horderejű a tanuló-ifjak életében a pályaválasztás, mert legtöbb esetben ez képezi alapját egész életboldogságának, vagy szerencsétlenségének, ettől függ igen sokszor, hogy derűs napsugarak aranyozzák meg, vagy sötét felhők borítják árnyba az élet egét. E fontos tény a messzre jövőre kihat . . .

Kálmán szülőinek minden vágya az volt, hogy fiuk a papi pályára lépjen. Ámde őt lelke egész másfelé ösztönözte, óhajta az volt, hogy jogi pályára menjen. A szülők előtt is kifejezte lelkének eme vágyát, ami azoknak heves ellenzésével találkozott, mert a papi pályára menetelt követelték tőle határozottan.

A szülői akarat győzött! Kálmán hittanhallgatónak iratkozott be a dorsi főiskolában s hajlama ellenére papi pályára lépett, anélkül azonban, hogy az előbb kitűnő tanuló csak közepszerű sikert is ért volna el, sőt a leggyengébb tanulók közé tartozott állandóan; szóval e pályához sem külső, sem belső hivatást nem érzett magában . . . Így töltötte el azon négy évet, melynek végeztével papi oklevelet szereznie kellett volna.

Mikor a pontra eljutott, lényeges változás történt. Ugyanis rövid egymásutánban apját és anyját sirba dönté a halál s így maga maradván, nem érezte többé magát lekötve, hogy hajlamának ellenére a papi pályán maradjon. De azon körülmény, hogy mint lelkészjelölt katonai kötelezettség alatt állt, gátolta abban, hogy végkép szakítson a papi pályával, s habár tisztában volt azzal, hogy soha nem fog palástot ölteni, sőt papi vizsgát sem tesz, mégis, mint „végzett hittanhallgató” névleg az iskola kötelekében maradt éveken át, habár tényleg előbb politikai napilap munkatársa és később szerkesztője volt, s mint ilyen erős függetlenségi érzelmétől vezérelve, naponként írta a hon-szeretettől áthatott cikketeket, s alkalomadtán erősen ostromozta a kormányon ülő nagyokat, s írásban és szóval az ellenzéki eszmék lelkes bajnoka lőn.

E politikai s hírlapírói szereplése mindaddig akadálytalanul ment, míg állott ama vékony szál, mely őt az iskolához csatolta. Ámde évek múltán végleg kiszakította magát e kötelekből s teljesen az írói pályára lépett . . . Itt kezdődött életének gyászos kora! Azok, kik már korábban is nem jó szemmel nézték a köztéren ellenzéki irányban szereplését, mihelyt biztos tudomást vettek róla, hogy többé nem tartozik az iskola kötelekébe s így megszűnt a papjelöltekkel szembeni törvény kedvezménye reá nézve, azonnal megtették a kellő lépést, hogy tényleges katonai szolgálatra legyen berendelve. Így jutott a honvédséghez közlegénynek a hittani pályát végzett hírlapszerkesztő.

E változott helyzetbe sehogysémit tudta magát beletalálni; a fegyelmet nem tűrte szabad gondolkodáshoz szokott lelke; az alárendeltség köteleit mintegy lábbal tapodta.

E viselkedésének meg-megújuló büntetések lettek következményei. Lépten nyomon vétett ama tilalom ellen, hogy katonának politikával foglalkozni s politikai lapokba írni nem szabad. Még midőn elzárva volt is, ha szeret ejthette, egy-egy dörgedelmes politikai cikket írt az ellenzéki lapoknak, mely vétsége újabb büntetést vont maga után.

Daczára botránnyos féktelenkedéseinek, voltak tisztjei között olyanok, kik mint tanult embert a közlegénység alantas helyzetéből kiemelni akarták őt s tervük volt, hogy előbb altisztnek s idővel tisztnek képeztessék ki a honvédségnél . . .

De hiábavaló volt minden törekvés e tekintetben, mert Kálmán konokul megmaradt azon elhatározása mellett, hogy ő a közlegénységnél feljebb nem lép, úgy: annyira, hogy midőn jóakaratu tisztjei altiszti vizsgára állították őt kényszer útján, a hozzá intézett legelemibb kérdésekre is megtagadta a feleletet s teljes tudatlanságot „szimulált”, nehogy valami módon keresztülereszthessék a vizsgán s altiszt legyen belőle.

Czélt is ért! Mert egész katonai szolgálataidejét mint közhonvéd töltötte ki, s sok küzdelmek s még több büntetés elszenvedése után, mint közlegény lett szabadságotvalva . . .

Mihelyt „leszerelt” s ismét független polgárnak érezhette magát, visszatért előbbi foglalkozásához, a hírlapírói pályára s sokszorozott hévvel írta fulmináns cikkeit, addig-addig, míg sajtóvétséget követve el, másfélévi állami fogsággal lett büntetve . . .

Ez eset végkép szárnyát szegte . . . Testben, lélekben összetörve került haza fogságából. Lelkének mozgékonyasága, testének ereje nagyon megfogyott. Árnyék-ként bolyongott s arczán ült közel halálának gyászos bélyege . . . Meg-mégpróbálta a szárnyelbenedést, kísérletet tett fogyatékos erejének helyreállítására, de mindez hasonló volt ahoz, midőn a tápláló olaj hiányzik a mécsből s annak pislogó lángja gyorsan siet a véglobot vetéshez . . . Az élet defén volt férfi roskatag, agghoz hasonlóvá lett, rohamlépésben közelgett az alkony, hogy sötét éj boruljon a fényes délre! . . .

Rövid betegség után Szalárdi Kálmán megszűnt élni! . . .

A „Jahrte Zebaoth” elszólitá őt az élőknek földéről . . .

Ezrével gyülekeztek egybe temetésére, nagy részvét kísérte sirjába, koporsóját koszoruk borították, elhunytát sokan gyászolták; a szabadság szellője gyászdalt zengett sirja felett, nevét örzi emlékezet! . . .

„Senki sorsát ki nem kerülheti!” . . .

Szüelői azt akarták, hogy csendes falusi magányban áhitatos lelkeket emeljen az imádság szárnyain Istenhez, hogy legyen egy gyülekezetnek buzgó lelkipásztora . . . De nem ez volt végzete! . . . A zajtalan, csendes munkálkodás nem elégitette ki lelkiismeretét; nem egy gyülekezetnek, de népek ezreinek vezére lenni vágyakozott . . .

A magasba törekvő Ikarus sorsára jutott, midőn azt hívé, hogy czélt ér: szárnysegetten hullott földporába . . .

Déliabábként eltűnt fényes álma!

Egy sokat zaklatott élet korán széttört sajkája talált révpartot a sir üregében . . .

A deorsi temető lett nyugvóhelye . . . Itt zeng dalt sirján a csalóány. Itt pihen csendesen suttogó akác-lombok árnyában. Sirkőve, melyet a kegyelet emelt, azt hirdeti: „Memento mori!” . . .

Apróságok.

Három ökör.

Egy délvidéki helységben a szarvasmarhákat irták össze, de az hiányos lévén, a következő pótljelentés tétetett: „Alázatos pótlék-marhajelentés. M. jegyző úr — 1 ökör. K. tanító úr — 1 ökör, N. kántor úr 1 ökör. Összesen három ökör.”

Mai cseléd.

Urnó: Megmondtam, Liza, hogy nem tűrök a konyhában bakát.

Szakácsné: De nagysága, mit tegyek, ha nincs a garnizonban huszár!

A poéta életrajza.

— Elmondja ő maga. —

Írta: G. Diószeghy Mór.

Szöröl-szóra így olvastam a minap egy vidéki lapban:

„... Községünkben — írja *pelei* levelezőnk — sohasem történt talán olyan nevezetes esemény, mint a múlt vasárnap, ugyanis a Sárközi úr társulata az urasági dohánysimító-pajtában theátrumot játszott. Az elsőt, mióta a község fenáll . . .”

Lecsaptam a lapot és felsóhajtottam: Istenem, milyen méltánytalanság! Az. Mert hát nagy tévedés volna azt hinni, hogy *Pelében* (Szilágymegyében, tasnádi járás) a világ fennállása óta, csak ez az egy nevezetes dolog történt volna.

Nem kicsinylem ugyan ezt az eseményt sem, hogy a magyar kulturának emez úttörői immár *Pelébe* is elértek (ahova régen, ilyen őszi, sáros időben teljes lehetetlenség volt elérkezni), hanem — mint mondám — vastag és megbocsát-hatatlan méltánytalanság és tévedés volna azt hinni, hogy ez az egyetlen esemény lenne arra érdemes, hogy az utókor számára feljegyeztessék. Van más is. Én is itt születtem. Tetszik érteni. Én. Ne értsen félre senki, nem én a szegény, nyavalyás kataszteri diurnista, hanem én a poéta (sok fővárosi lapnak munkatársa a szerkesztői üzenetek közt). És ha az én szülőfalum még eddig nem tartotta érdemesnek ezzel a nevezetes eseménnyel fűnek-fának eldicsekedni, és ezt az utókor számára valamelyes módon megörökíteni, hát ezzel csak azt bizonyította be, hogy ő is csak olyan, mint a többi poéták szülőfalui, vár e tisztességadással addig, amíg — meghalok.

Ez is eljön, de hogy addig is tévedésben ne legyen a világ, hát ime, ezennel kijelentem, hogy tényleg csakugyan itt születtem. Régi nemes családból — fogja majd irni ezen forrás nyomán életrajzíróim — az ősi családi fészkekben, amely akkor még a mienk volt, most nem is a mienk és csendőrkaszárnya.

Fájdalom! Ahol bölesöm ringott, lehet, hogy ott ebben a perczen egy tyúktolvaj fetreng megvasalva s ahol felettem a dajkadal hangzott, ott most csirkefogókat, betörőket vallat a csendőrmester úr.

Szomorú dolgok ezek, de hát a születésem is szomorú dologgal kezdődött. Nem örvendett nekem senki, mert hát olyan számfellettinek is tartottak már, de meg a születésem napján a familiának egyik legtekintélyesebb (mert leggazdagabb) tagja meghalálozott. Jóformán ügyet sem vetettek reám, leküldtek a bábával Kis Pál tiszteletes uramhoz, hogy kereszteljen meg, de elfelejtették megizenni, hogy miféle névre. A páter nem jött zavarba, felütötte a kalendáriumot és amiféle névnap volt azon napon, arra a névre keresztelt. Így lettem: *Móricz*. Amely névre abban az időben nem sok nemes urfit kereszteltek. Az a hitem, hogy születésemnek eme semmibe vevése oltotta belém már csecsemőkoromban azt a sötét, világfájdalmas hangulatot, amely költeményeimet átjárja, amelyért most a század végén már a tarka kutya is kikaczag, és a szerkesztő urak meg minden héten keresztülszépkelnek.

De hát csak a születésem volt ilyen szomorú, a gyermekéveim teljes gondtalanságban röppentek el. Nagy udvarunkra gyűjtöttem a fél falu gyermekeit s kergettük e lepkéket a nagy kertben, amelyet óriási gyümölcsfáival — egy kis nagyzólassal — angol parknak is lehetett nevezni, — most urasági csikó-legelő, tehát most is elég nemes czélra szolgál, mert egy szép parádés-csikó becses jószág és jobb kosztón él akárhány nyavalyás poétánál, — egy versenyparipáért sokszor többet áldoznak, mint százezer népnevelőért.

De hát ez nem tartozik a dologra, hanem igenis az, hogy hatesztendőskoromban iskolába küldtek. Ez is elég szomorú-játék volt, mert hogy nagyon apró ember voltam, a sár pedig *Pelében* — mint rendszeren — feneketlen volt, hát az édesapám felültetett a kocsisunk hátára. Azt nem tudom, hogy az igazi

nevéen hogy hívták ezt az embert, de azt tudom, hogy a félszeme hibás volt és az egész falu *vakhintónak* csúfolta. A vakhintó elszállított az iskolába (azóta sem ültem hintón) és otthagyt; én pedig egy észrevétlen pillanatban csak — hintó nélkül — gyalogosan visszaszöktem. De nem érhettem haza baj nélkül, mert a jó kútnál a csizmáim belemaradtak a sárba. Az apám végigléniázott és a vakhintóval ismét visszaküldött az iskolába. Porcsalmi úr — a rektor — szintén végigléniázott. Ettől aztán véglegesen megjuhászodtam.

Ezután egyhangúsággal felt az én életem is, a falu élete is, míg be nem kerültem a kollégiumba. Ezen idő alatt a leg-szenzációsabb esemény az volt, hogy Winklert, a károlyi takácsot, akinek Pelében szőlője volt, a szőlőjében megütötte a guta. Pápista ember volt, és temetni elhozták a szalacsi plébánost, de a faluban egy teremtet lélek se volt pápista és így mi, kálvinista kölykök, ministráltunk neki. Én is.

Mikor bevitték a kollégiumba, a keresztapám adott két aranyat, amiből a szülőim csináltattak egy aranygyűrűt, hogy majd mikor megházasodom, azt adjam mátká-gyűrűbe. De ez a terv nem sikerült, mert Gyuri bátyám jogász-korában elcsalta az édesanyámtól, becsapta és odaveszett.

A harmadik diákosztályban a familia is városra került, az öregem a kataszternél állapotodott meg, mert az ősi kúria elúszott, mi is elúsztunk, — ki erre, ki arra.

Én itt maradtam a kataszternél, mely azóta ugyan már pénzügyi hivatal lett. Kutya sors. Itt körmölök egy pengő forintért napjára egy tintapecsétes asztal mellett, holott leikem az egeket járja, mert poéta vagyok, annak születtem.

* * *

Tehát — mint az elején mondám — nem csak az a theátrumjátzás feljegyzésreméltó Pele község (Magyarország, Szilágymegye, tasnádi járás) történetében, hanem az is, hogy én, a poéta, ott születtem. Erre nézve pedig azért terjeszkedtem itt ki olyan körülményesen, hogy mikor Pelében a harmadik történeli esemény — az én szülőházam emléktáblával való megjelölése — megtörténik, a díszszónok — aki érdemeimet méltatni fogja — ne legyen életem történetét illetőleg egészen tájékozatlan.

Szeretsz-e, mondd?

*Ha majd a rózsák hullni fognak,
Vége szakad ifjú korunknak,
Csók helyett dér kel ajkamon,
Hervadsz te is, szép angyalom:
Szeretsz-e, mondd?*

*Mi akkor is, mint a galambok,
Édes örömnök adva hangot:
Korunkról elfeledkezünk,
Turbékolunk, kedveskedünk?
Szeretsz-e, mondd?*

*Vagy ha időnk fagyosra fordul,
Csak hóviharát szórja zordúl:
Olyan leszünk, mint a hegyek,
Szikláktól, jégtől érdesek?
Szeretsz-e, mondd?*

*Oh, de mi sohse vénülünk meg,
Végét nem érzük életünknek,
Jókedvük, szépek maradunk,
Csókot hint szívünk, ajakunk!
Szeretsz-e, mondd?*

Dura Máté.

A SIRON INNEN.

(Elbeszélés.)

Irta: V. Gaál Karolin.

I. A nő keserve.

Olyan példás házasetet még talán senkiséem látott, mint a Somlyai Eleméré, szép fiatal és kedves nejevel.

Somlyai jóval idősebb volt Matildnál, nejenél, de ez semmiféle tekintetben nem volt hátrányukra.

Somlyai mindenben mértéket tudott tartani, megkimélte egészségét, ezért maradt fiatalabbnak, erőteljesebbnek, mint éveit számától várni lehetett volna.

Rendszerető, igazságos egyén volt hivatalában.

Szerették hivatalnoktársai és barátai.

Neje, a szép Matild, éppoly forrón szerette férjét, mintha fiatalabb lett volna.

Mindenben megfelelt női és háziasszonyi rendeltetésének. Nagyságos asszony-létére az éléstár kulcsait, a konyhában a főzőkanalat kedélyesen és szorgalommal kezelte.

A varrótúvel éppoly ügyesen tudott elbánni, mint szép és értékes cziterájával, melyen hangjegy szerint játszott.

Öltözködésében elegáns és izlést ismerő volt.

Ha utczára lépett, senkiséem hagyta megbámulás nélkül a szép Somlyainét.

Azért, mikor házi megelégedettségük és boldog életük egy váratlan baleset miatt meg lett támadva, alig bírtak elég lelki erővel e csapás elviselésére.

Ugy történt ez, hogy Somlyai egy barátja névnapjának megünneplésére ment és féltizenegyig ott maradt a társaságban.

Hideg, fagyos idő volt, a telt hold is segített a lámpáknak, hogy együtt árasszanak fényt a főváros utczáira, emeletes palotáira.

Somlyai feje most egyszer kissé ködös lett a sűrű „éljen“-nel járó borospoharak kocintásától.

Kettőzött előtte minden tárgy.

A Délibáb-utczában laktak.

Nem akart kocsin menni, szeretett lassan sétálva menni, úgy hitte, hogy mire hazaér, kigőzölög fejéből a bor.

De a hideg még inkább elősegítette elgyengülését, tántorgott és így ment neki egy utczaszögleti oszlopnak, melybe erősen belevágta balarczának csontját a szeme alatt.

A kiserkedező vér megfagyott, az arczán végigfolyva.

Pár perczig egy helyben maradva, elmélkedett, hogy történt ez ő vele!

— Hát részeg volnék?! — kérdezte magától és megdöbbsent erre.

Igy látja most őt az ő kedves felesége?

Szégyenletes dolog.

Azonkívül olyan nagyfájdalmat érzett arczában, s oly kábult volt, mikép eldalolhatta volna bátran:

„Aki tudja, mért nem mondja,
Merre van a babám háza?“

Jó félórába került, míg tájékozni tudta magát s a kapujokat fölfedezte, ahol csengetett.

De azután ájultan esett a földre. Így találta a házmester a kapunyitáskor.

Rögtön felismerte, elsodálkozva emelte föl, amint magához tért Somlyai.

El is rémült, amint meglátta, hogy Somlyai félarczát fagyott véresikok borítják...

— Mi történt a nagyságos urral? — kérdezte, amint nagy bajjal vezette fölfelé.

— Hát barátom, egy kicsit sokat ittam a mások kedvéért, azt hiszem, elkábultam s elestem az utcán, arczomat megütöttem nagyon. Csak vezessen fel lakásomig.

Ott aztán a cseléd rémült el és fölkiáltott.

E kiáltásra kiugrott ágyából a nagyságos asszony és alig ismerte meg halálsápadt és véres, foltosarcu férjét.

Ez nem is tudott szólni, újra ájultan esett össze.

Zsedényi Gyula, szintén hivatalnok-ismerősük, egy butoros szobát tartott náluk, rögtön kijött megnézni, miféle zaj és baj van a házban?

Ő ment el orvosért azonnal.

Addig Matild gyöngéden leázta a vért férje arczáról és zokogva szólította, míg végre eszméletre tért.

— Lelkem, férjem, mi történt veled? — kérdezte egész testében remegve.

— Részeg lehettem, elestem, édes fiam! — nyögte a beteg.

Az orvos megtette, ami ilyenkor megtehető.

De ő nem sebész volt, reggel olyat hívtak és az gyógyította, sőt több orvos is tanácsot tartott később felette, mert a legmérgezőbb seb fejlődött ki az ütés-sel, melynek daganata csakhamar az egyik szemre is átment.

A boldogsághoz szokott nőt megrázta e rájuk nézve borzasztó esemény.

Kinek jutna eszébe, hogy a boldogság is változhat egyszerre a legnagyobb boldogtalanságra.

Éjjel és nappal férje betegágyánál volt a szép nő, egyszerre lemondva minden vigásgról, örömről!

Zsedényi Gyula, a derék fiatal ember, ki a házastársak igazi tisztelője volt, hiven vett részt a szomorúságba merült nő sorsában.

Nem csupán vigasztalta, de virrasztott a beteg mellett és segédkezett a hű nőnek, amiben lehetett.

Egy rokon-barátnője volt Matildnak, az is eljött és ápolta vele együtt a beteget.

Igy telt el teljes félév, a betegnek rettenetes fájdalmával, nevének vigasztalhatatlan helyzetével, míg föl nem mondott minden orvos a gyógyítással, mert a seb már megfeketedett, a félszeme világa is elveszett s a beteg egy hónapig feküdt eszmélet nélkül a bekövetkezett halál előtt.

Mit érezhetett a szerető hű feleség, ezt lehet gondolni!

Ha barátnője, Antónia, és a derék szobalakó, Zsedényi, nincs mellette, Matild bizonyára megtérbolyodott volna.

A temetés nagy pompával ment végbe.

Mindenki sajnálta a jó urat, kedélyes jóbarátot, szorgalmas tisztviselőt, de sajnálták a szép fiatal özvegyet is, ki így vesztette el hirtelen a férjét, védőt.

Semmi vagyon nem maradt reá, három szoba butornál egyéb.

A végkielégítést megkapta, de az élethiztosítási pénz fölment a temetésre, a siremlékre és a máshova költözésre.

Most arra lett szorítkozva, hogy szobalakóját megtartotta és annak egy kis szívességét elfogadja.

A fiatal ember régóta szerelmes lett a szép nőbe, most nyilvánította és nőül is kérte már a gyászidő alatt.

Matild elmondta neki, hogy ő nem akar többé, férjhez menni.

Az ő szive csupán azt a férjet akarja emlékében tartani, aki oly jó, oly kedves férj tudott lenni. Azt siratja ő a gyász alatt és gyász után, míg csak él.

Siratta is.

A rokon-barátnő is jónak látná, ha a derék Zsedényihez nőül menne Matild.

De ő nem fogja tenni. Küzd, szenved az életben, de azé az egyé marad halálig.

Mindennap kiment a Kerepesi-temetőbe sirjához, ott imádkozott, kesergett és gyötörte bús szívét időről-időre.

Kezdett halványulni szép arcza, a vidám nevetés elmúlt, — s kínos sóhajok emelték keblét.

Igy mult el közel egy év.

Következett mindenszentek napja.

Aki csak tehette és szokta tenni, feldiszította kedves elhaltjainak sirját, vagy siremlékét.

A szegények legalább egy szál gyertyát vittek ki, hogy annál imádkozzanak az elhunytakért.

Ilyenkor dúsan virágzó kert a fővárosi temető.

A gyászruhás alakok halvány arcza, kisirt szeme oly megható látvány a felvirágzott siremlékek között.

Igy Matild is sietett a férje szép siremlékét földiszíteni.

II. A megdöbbenés.

Antóniával, hű barátnőjével, ment a temetőbe.

Amint a sirhoz értek, ott találtak egy tizennégy-évesnek látszó, igénytelen öltözékű, igen bús, halványarcu fiút a sir mellett térdepelve, imára egy szál gyertya fényénél...

— Ki vagy, te fiu? — kérdezte Matild. — Te elvesztetted bizonyosan a tied sirját, nem tudod, hogy ki nyugszik e sirban?

— Igen jól tudom, nagyságos asszony. — felelte zokogva a fiu, — itt az én atyám nyugszik, Somlyai ur, kinek a temelésén én is itt voltam s titkon, anyámmal együtt sirattam!

— Mit beszélsz te, fiam? Boldogult Somlyai ur az én hites férjem volt! Én temettettem el és siratom, mint hű neje.

— Én tudom ezt jól, — felelt a fiu, zokogását szüntetve. De azt is tudom, hogy én az ő fia vagyok. Anyámat s engem egész haláláig pénzzel tartott, de nem volt szabad senkinek azt tudni. Gyakran látogatott minket, szeretett bennünket, de nem vehette el anyámat, mivel a nagyságos asszonyt kellett nőül vennie. Mi soha szükségét nem szenvedtünk, míg atyám reánk gondot viselt, engem iskolába járatott, de már nem fizet értem senki, az anyám szegény és beteges. Most kovácstanonczezá lettem, mert valamit kell tanulnom, miből anyámat tarttam.

Oh, nagyságos asszonyom, engedje meg nekem, hogy ez az egy szál gyertya atyám sirján eléghessen! Most újra zokogott.

— Hát anyád hol van, fiam? — kérdezte viharos fájdalommal megtelt szívvél, Matild.

— Anyám is itt van közel, nagypapa sirjánál imádkozik. Látta, hogy jön nagyságos asszony, félrevonult innen, de én itt maradtam.

Azt mondják, nagyon jólelkű a nagyságos asszony, esedezni akartam Jézus nevében, hogy ne gyűlöljön

minket s ha lehet, esedezem kegyes segélyért, beteges anyám számára!

Matild megmerevedve hallgatta, keserűen tekintett fel barátnőjére, Antóniára, ki szintén megdöbbenve bámult a fiura.

— Mit szólsz ehhez, Antóniám? — kérdezte Matild, amint elment a fiu az anyjáért, mert mondta neki Matild, hogy hívja ide. Beszélni akar vele.

— Én ugy el vagyok rémülve Matildom, hogy nem tudom mit higgyek? Csak el akartak téged ámitani, vagy való, amit a fiu állít?

— Azt hiszem, való! Nem néztél meg jól, a fiu ugy hasonlít boldogult férjemhez!

— De hát — annyi évig tarthatott titkot előttem a férjed? . . . S elhagyhatott egy nőt, kivel viszonya volt s fia is maradt tőle? . . . Ez rettenetes! Férjedtől sohasem hittem volna effélet!

Miért csodálkoztunk effélett? — szólt búsan és könnyezve Matild.

Manapság minden megtörténik ezen a világon! . . . Szegény férjem én miattam elhagyta előbbi kedvesét, szerelmes lett belém!

De éveken át tartotta a nőt fiával együtt, ez szép volt tőle. Sok férfi ezt sem teszi! Ő azért az én imádott férjem volt és soha nem feledem! Oh, ha itt jelen van szellemed, kedves elvesztett férjem, halljad, hogy én nem neheztelek rád ezen dolog miatt! Jó férjem voltál, szeretél és szerettelek, ha valami vétek volt ezekben, egyedül te számolhatsz érte, de én most is szeretlek, fájdalommal gondolok reád.

Odaborult zokogva a diszes siremlékre, melyet már Antónia körül koszoruzott s a feleség koszoruján kívül ő is a sirhalomra tette le az övét s meggyújtogatta a sirlámpákat.

Egyszerre Matild mellett állt egy sovány, aszottarcu magas vékony női alak, talpig fekete gyászban, de szegényesen.

Összetette kezeit, fuldokolva rebegte: Oh, nagyságos asszony, ne haragudjék reám! Egykor szeretett ő engem! Jó volt hozzám, bár nőül nem vett! . . .

Esküszöm e sirban porladozó tetemre, hogy ez itt az ő fia!

És megfogadtatta velem, hogy nagyságodat sohasem fogja háborítani a multnak fölfedezésével!

Erősen zokogott a nő és míg Matild a siremlékhez hajtá fejét, a nő a sirra borult térdepelve.

— Ha már minden ugy történt, asszonyom, én nem nehezlehetek! Együtt kell megbocsátanunk a boldogultnak, ki oly rettenetes betegség miatt halt el s árvaságban kellett maradnunk! Asszonyom, énreám sem vagy, sem jövőre biztosítékom nem maradt! Nem bírom önt segíni, de annyit megtehetek, küldje hozzám fiát, atyjának minden darab ruháit neki ajándékozom! A fehérneműkkel együtt sokat érnek . . . Viseljük sorunkat lelki erőnkkel, ami ránk van kimérve . . . Havonként a fiunak hat koronát félreteszek, csekélység ugyan, de én többet nem tehetek!

Kezet nyújtott a síró nőnek s a fiunak.

Ők esendesen, zokogva eltávoztak a sirtól, hol ez idő szerint az özvegynek több joga volt sírni és imázni!

— Sokáig nem fogom feledni ezt a dolgot! — zokogta Matild. Ebben az egyben esalt meg a szegény boldogult! . . . Annak én voltam oka, hogy miattam meg azt a másikat esalta meg. De azon csodálkozom, hogy halála előtt be nem vallotta én előttem!

— Oh, édesem, ilyesmit ne várjunk, a férjektől! Nagyon sok feleség megnehezeltne akkor, ha affélében őszinték volnának a férj urak! A világ járása ez és egy-egy nőnek nem lehet rajta változtatni! . . . Búra, bajra születünk mindnyájan! Tanuljunk tűrni és megnyugodni!

A KOMÉDIÁSNŐ.

Irta: Geléji Katona Sándor. (Pályamunka.)

Hah! de nyilallik! . . . Jaj, de fáj! Átkozott, aki okozta! Verje meg az Isten! — Orvos ur! Az Istenre kérem, gyógyvitson meg! Ne hagyjon meghalni! Élni szeretnék még, élni!

— Mondja, hol tört el? Veszedelmes! Jaj! ne nyomja ugy, nagyon fáj!

— Szabad! Ugyan, ki háborgat ilyenkor? — Szervusz Pista! Te vagy? Látod csak, hogy nézek ki?

— Hát hol jártál, az Istenért? kerestek mindenfelé! Négy hónapig oda lenni! Itthon azt mondtad, hogy szigorlatra mégy, de onnan csak nem ilyen állapotban jönnek haza az emberek? . . . Mondd, hol jártál?

— Hagyd el, barátom! Sok volna azt elmondani! Azonban, ha mégis kíváncsi vagy, hát majd ha jobban leszek, elmordom.

— Na, Isten veled, majd ismét meglátogatlak.

— Szervusz! . . . S erditottam tovább, ahogy birtam . . .

* * *

Három hónapig nyomtam az ágyat, de még azután is csak bottal járhattam jóideig.

Egy délután beállított hozzám Pista, hogy mondjam el hát neki, hogy mint történt a dolog.

— Emlékszel még bizonyára, mikor itt volt az a komédiás-had. Arra is emlékszel, hogy én először felé sem akartam menni, csak egyszer, mikor te mondtad, hogy ilyen, meg olyan szépség van ott. — Biz én eleinte untam a dolgot! Te csak biztattál, hogy majd akkor beszéljek, ha a kötélánczozsművész nő következik. — Annak a szerepe következett. — Fiatalnak látszó, igen szép leány lépett ki. Mikor föllépett a drótra, mikor nagy szép szeméit tágra nyitotta, mikor ajkán ördögi mosolylyal szerepét elkezdte. Barátom, mindjobban és jobban meggyőződtem, hogy ritka szépség áll előttem.

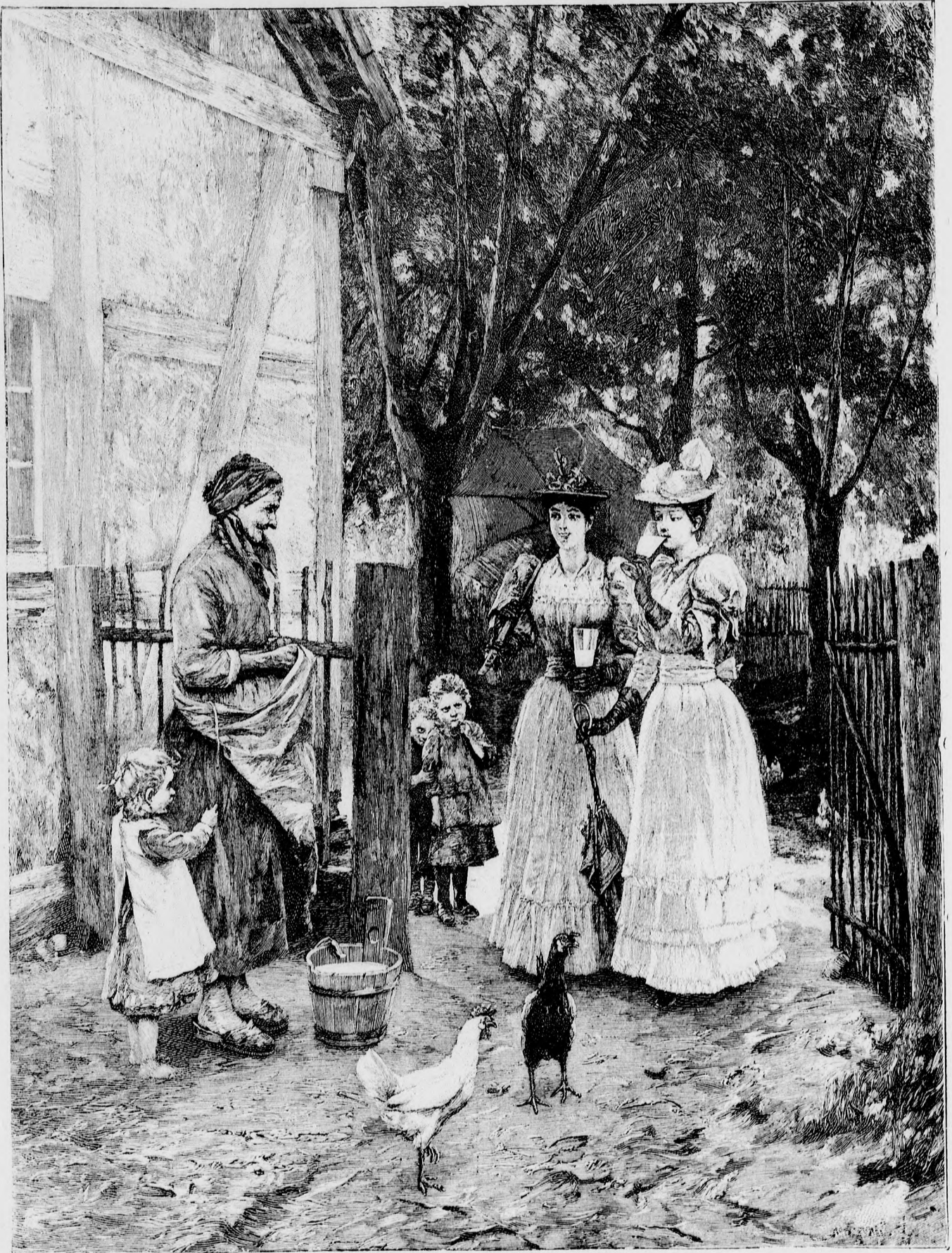
Nem bántam meg, hogy elmentem. Első nap izgatott voltam. — Már másnap kezdett az eszem elhagyni s harmadnap tökéletesem megbolondultam.

Az örülésig szerelmes lettem a komédiásnőbe . . .

A többi jött magától. Megismerkedés, bizalmas viszony. Nem sokat teketóriáztam, bevallottam neki, hogy szeretem, hogy imádom. Kértem, hogy hagyja itt a komédiát, legyen az én édes kis feleségem. Ne legyen komédiás, legyen nagyságos asszony! Ő az apjához, az igazgatóhoz utasított. Előadtam annak is. Kereken megtagadta s egy föltételt kötött, t. i. ha én komédiás leszek, akkor nekem adja a leányát.

Bolond beszéd! Én nemes, művelt ember létemre, csavargó komédiás! Hahaha! Az nem lehet, édes direktor úr.

— Nagyon sajnálom, — válaszolt az igazgató, de

—*— Tej-kúra. —*—

ez esetben kérem, kimélje meg leányomat látogatásaitól! A cirkusban azonban mindig szívesen látjuk.

— Tehát kiutasít?! Jó!...

A komédiába se akartam járni, de nem birtam megállni, hogy el ne menjek, hogy ne lassam őt.

S hogy róla lemondjak, arról szó sem lehetett.

Valamire mégis határoznom kellett magamat. Pokoli tervem jött. Agyonlövöm a leányt előadás alatt s azután magamat!

A terv megvolt. Azonban a kivitel füstbe ment. Úgyanis, előadás alatt, mikor már a pisztolyt felé irányoztam, mikor már csak a sárkányt kellett volna megrántanom, hogy elküldjem oda, ahonnan nincs visszafelé út, egy vasmarok fogta meg karomat. Az athléta volt.

— Ugyan édes uram, — szólt hozzám, — mit gondol? Hisz ugyanis az öné lesz Elvira (igy hívták a leányt).

Megszégyenülve sülyesztettem zsebembe a gyilkos fegyvert. Tehát ez nem sikerült!...

Előadás után egy perczre az igazgató úr kéretett.

— Ugye Molnár úr, — szólt bizalmasan, — most már lesz komédiás.

— Leszek, és fölcsaptam. — Mire van szükségük?

— Egy Augusztra, mert a másik beteg, aligha el nem patkol.

— De igazgató úr!

— Na igen! Hisz az nagyon jó szerep! Épp önnek való.

— De kérem, én csak nem leszek a világ bolondja?

— Na! Na! Hisz az nem olyan nagy valami. Megtette azt már más is! — Tehát áll az alku! Ha beválik, leányom keze az öné.

Aznap éjjel elmentünk. Hazulról úgy mentem el, hogy szigorlatra megyek.

Szegeden ütöttük fel a sátorfát. Én adtam az Auguszt szerepét. Lettem világ bolondja, világ csúfja, a társadalom fekélye, csakhogy az ő közelében lehessenek.

Minden este előadás után, a közönség csalogatására nagy díjbirkózás, volt, az athléta, és egy önkényt vállalkozó egyén között.

Egy nap nem jelentkezett senki.

— Te! — szólt hozzám Elvira — nem volna kedved birkózni ma! Nincs senki, pedig valakinek okvetlen birkózni kellene?

— Én? Dehogy! Mit gondolsz? Nem birkóztam én soha!

— Ne félj, te gyáva! Nem fog nagyon odavágni!

— Oh! mit könyörgök én neked? Nem birkózol?! Azt mondtad, az életed is koczkára tennéd érettem, tűzbe-vizbe mennél értem. — Tehát kedves uram, ha nem birkózik ön, soha sem leszek az öné!

— Elvira!

— Csitt! Délig gondolja meg! Ha akarja jó, ha nem, nekem az is mindegy!

Mit csináljak most? Ezek mind ellenem vannak! Az athléta úgy odavág, hogy föl se kelek többé. S akkor ezek itthagynak félig, vagy talán egész holtan. — Volt egy régi jó ismerősöm a városban. Ahhoz mentem el tanácsot kérni.

Az azt tanácsolta, hogy szökjem meg, Istenemre! ez jó tanács.

— De, — fájdalom, — itt is füstbe ment a kivitel! Előadás előtt kellett birkóznom. Tehát vége ennek is.

Ezalatt a komédiás-bódében a következő párbeszéd folyt le:

— Csak vágd oda jól, hogy szabaduljunk tőle, ugyanis jobban van már a mi Augusztunk. Ez meg olyan kiállhatatlan. Te már féltékeny is voltál rám. De hát muszáj volt elcsábítanom, mert kellett egy Auguszt! Légy nyugodt, édesem, hogy csak téged szeretlek.

— Isten ments, hogy féltékeny lennék.

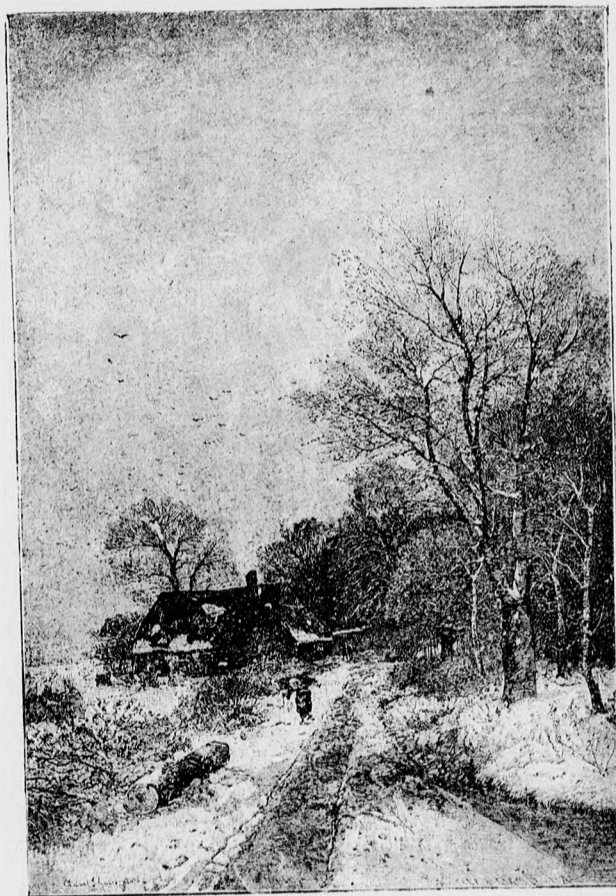
Hangos csókjaik bizonyították, hogy nagyon szeretik egymást.

Támolyogva mentem az öltözőbe. Felöltöztem s kiléptem a porondra.

— Egymásnak mentünk. Nem emlékszem semmire, csak arra, hogy valami tört bennem...

— Láttad, milyen állapotban hoztak haza? Két bordám eltörött, a lábam kifíczamodott, egy zápfogam kiesett.

Tegnap kaptam egy levelet valahonnan Temesvárról. Olvasd csak:

Őszi hangulat.

„Apropos! Nem volna kedve még egyszer birkózni? Igen ügyesen birkózott, mondhatom. Hahaha! Látta, most már nekünk csak egy Augusztunk van! Különbén hogy van? Kiheverte már a sebeit? Isten vele!

Gondoljon néha Elvirára?!

Ez az én történetem. Mit szólsz hozzá?

— Barátom, — szólt Pista, kezemet megfogva, — nagyon sajnállak téged. De Istenemre! meg foglak boszulni!

Ezzel elrohant. Én csodálkozva néztem utána! Szinte meglepett az a tudat, hogy még olyan ember is van, aki engem sajnál!...

* * *

Egy év mult el azóta. Megint tavasz van, mint akkor. Csakhogy most nem vagyok az ágyhoz bilin-

cselve, mint akkor! Most szabad vagyok! Milyen jól esik künnt sétálni a szabad természetben!

Egy napon a levélhordó levelet hozott Pestről.

Edes barátom — így hangzott a levél — meg vagy boszulva! Sem az athléta, sem Elvira, de még szerencsétlen barátod sincs már az élők között, mikor e levelet olvasod!... Mikor otthagytalak, mikor megesküdtem, hogy megboszullak, tervem kiviteléhez fogtam. Mindenekelőtt Pestre jöttem. Itt ahelyett, hogy az egyetemet látogattam volna, a legjobb birkozómesterektől birkózni tanultam! Egy év alatt a már meglévő erőmhöz, annyi ügyességet szereztem, hogy már ki mertem állni a síkra.

El akartam éppen indulni a mi cirkuszunkat keresendő, mikor az utcai falragaszok tudomásomra juttatták, hogy ők Pesten vannak. A közönséget birkózásra hívták föl.

Én jelentkeztem elsőnek. Tíz perczig küzdöttünk.

Elfáradva, azonban eredménytelenül mentünk szét. — Mesterem, ki jelen volt, egy fogást mutatott, amelyvel az athlétát könnyen odatehetem és biztatott, hogy szólítsam föl másnapra is. Ő elfogadta.

Mikor másnap kiléptem, a te összetört alakod lebegett előttem; hát ez az, gondolám, aki téged összetört?

Barátom! Borzasztó düh fogott el. Mintha karjaimban kétszeres erőt éreztem volna.

Összementünk! Ő támadott! Hagytam karomat megfogni, hagytam derakamat átkarolni. De abban a percben, mikor átfogott, befűztem karjait magamról, és karjainál fogva oly erővel vágtam földhöz, hogy még én ott voltam, nem kelt föl. A közönség üdvkiáltásai közepett távoztam az öltözőbe.

„Elvira“ a komédiásleány.

Utánam jött Elvira. Százszor szebb volt, mint azelőtt. Sirt előttem, átkozott, amiért a férjét agyonütöttem.

Barátom, nőt még életemben olyan szépnek nem láttam. Az a két könnyező szem elvette az eszemet.

Eszembe jutott, hogy hány embert fog még tönkretenni ördögi szépségével; megörültem. Nem voltam észnél; semmitse láttam, nem hallottam, csak egy durranást. Mikor fölébredtem, kezemben még ott füstölgött a kilót pisztoly, s előttem vergődött Elvira halálos sebében.

Majd visszajöttem a szálodába. Most már gyakos vagyok. Köröznek, mint gonosztevőt! Nincs más út, mint a halál.

A toll rezeg a kezemben, félek, rettegek a nagy bírótól! De erős leszek. Vigasztal, erősít az a tudat, hogy megboszultalak.

Isten veled, barátom! Jöjj ki néha a siromhoz, jól esik talán ott is, ha meglátogatod a listádat.

A levél kihullott kezemből. Mindenre képesnek hittem P.stát, de erre nem! Milyen igazi barát volt! Uram, légy irgalmas szegény lelkének!...

Agglegények regénye.

(Regény egy kötetben.)

(11)

Írta: **KOZMA JÁNOS.**

— Nagyon örülünk a szerencsének, Almásy úr. Tehát most, egy időre a mi fiunk lesz? Nyájaskodék Várkölygyné ő nagysága.

— Természetesen! — A mai naptól fogva családtagnak tartjuk: lakást itt, házukban, élelmezést asztalunknál fog kapni; a fizetést pedig majd megbeszéljük, — szívélyeskedett az én első princípálisom.

— Igazán szerencsémnek tartom, hogy az ügyvéd úr és nagyságáék részéről ily soha nem feledhető, szíves fogadtatásban részesültem. — Hálával és köszönettel tartozom, hogy nagyrabecsült, kedves társaságukban tölthetem el szabad időmet s hogy nem kell lakásról és élelmezésről külön gondoskodnom.

A fizetés kérdése előttem másodrangu dolog s azt, majd ha az ügyvéd úr hasznavehetőségéről meg fog győződni, egyedül, bölcs belátására bízom, — végzém köszönő szavaimat.

— Nagyon helyesen van, fiatal barátom! — Bizonyára nem fogok önnel szemben fősvénykedni, — válaszolt az ügyvéd.

Szóval dr. Várkölygi Attila⁷ engem a lehető legőszintébb barátsággal és jóakarattal fogadott szolgálatába.

Rövid idő múltán szereztem is gyakorlatot az ügyvédi pálya minden ágazatában, mert princípálisomnál úgy a polgári-, mint a büntető-ügyek minden fajtája napirenden volt.

Én megszerettem⁷ princípálisomat, mert igazán derék, kedves ember volt. S ő megszeretett engem, mert használhatott.

És még azt is megsugom a nyájas olvasónak, hogy: ha Arankát nem ismertem volna, akkor bizonyára Jozefin kisasszonyt is megszerettem volna, még pedig komolyan s jobban, mint a princípálisomat, mert amilyen szép volt testben, ugyanolyan jó, ugyanolyan kedves volt lélekben is.

Futott is az idő gyorsan, észrevétlenül: nap-nap után, hét-hét után járt el, sőt a hónapok is elég gyorsan haladtak.

S én új helyzetemben nagyon jól éreztem magamat, mert Várkölygiék csakugyan családtagnak tartottak engem, — úgy az ügyvéd, mint kedves neje, sőt még Jozefin kisasszony is minden körülményt felhasználott arra, hogy az én életem az ő körükben kellemes legyen.

Szabad időm legnagyobb részét az ő kedves társaságukban kellett eltöltenem: együtt mentünk színházba, együtt családi összejövetelekre, együtt a korszóra, otthon pedig, Jozefinnal együtt, játszottunk négykezeset a zongorán.

Csak este, midőn az éj sötét leplével betakarta a zajos fővárost, csak akkor adhattam át magam az édes ábrándnak. — S olyankor képzeletem villanyszárnyakon repült a hegyesi kastélyba, az én imádott Arankámhoz s elvitte oda szívem legszentebb érzelmét, igaz szerelmemet.

Amidőn pedig szemeim álomra esukódtak, akkor a boldogító álom vitte röpke szárnyakon sóvárgó lelkemet Arankához és én úgy álomban, mint ébrenlétemben boldog... nagyon boldog valék.

Türellemmel vártam a napot, amidőn majd az

Ur oltára előtt egymásnak örök szerelmet, örökké tartó hűséget esküdhettünk.

Alig mult el hét, hogy ne adtunk volna magunkról életjelt egymásnak, sőt én minden két hétben egyszer személyesen is lerándultam Hegyesre, Aranka látogatására.

Egymást érték az őszinte s igaz szerelmet tolmácsoló levelek, a sokatmondó sürgönyök.

Aranka is türelemmel leste a boldogság várva-várt napját; ami éppen nem is volt már olyan nagyon messze.

Még csak egy rövid hét és néhány nap volt hátra, hogy örökre egymásé legyünk, hogy csendes családi fészünkben — itt a fővárosban — mint szerető férj és feleség kezdhettük volna meg új életünknek oly szép s oly tündéresnek vélt perceit.

VIII.

Ez utóbbi időben principálisom bizonyos hivatalos dologban Győrbe utazott, még pedig a késő esteli, — ha jól emlékszem — a feltizenegyórai vonattal.

S mi, harmadnap éppen az ebédnél ültünk, midőn a távirdaszolga egy sürgönyvel beállit.

— Nagyságának egy távirat jött — felelé s az átvétel megtörténte s a szokásos borraivaló szives zsebre-vágása után eltávozott.

Mi pedig Jozefinnal letettük a kanalat, nagyon kíváncsiak voltunk.

Várvölgyiné ő nagysága meg éppen megijedt, mert nem szoktak lakásukra sürgönyt kapni. S bizonyos félelmi érzet vett rajta erőt, midőn a felbontott sürgöny alján férje nevét pillantá meg, alig mert a sürgönyolvasásba belekapni.

Kis idő mulva, amint a sürgönyt félve, magában elolvasta, jóságos arczára barátságos mosoly ült és felém nyujtá a sürgönyt s mondá: Itt van, önnek szól: olvassa el hangosan és feleljen meg rája!

Én aztán átvettem a sürgönyt és hangosan olvasám:

Várvölgyiné Bpest, Kerepesi-ut.

Édesem! — Azonnal sürgönyileg tudósits, hogy segédem, Almásy ur, csakugyan agyonlőtte-e magát?

Attila,
Győrött, Fehérlő-szállóban.

Mikor e sürgönyt elolvastam, a hölgyek hatalmas hahotára fakadtak, Jozefin kisasszony a nagy nevetésben még a szoszos-tálat is magára borította.

Megvallom, magam is nevettem e bolond sürgönyön. — S örültem, hogy nevettem.

Jozefin kisasszony pedig, — ki az asztalkendőjével egyre törülgeté a ruhájára dült paradicsommártást, — nyomban meginterviewolt: Mondja csak, Almásy ur, hát csakugyan agyonlőtte magát?

A hamiskásan hozzám intézett kérdésre eszembe jutott az előtti napra virradó éjjeli álom.

— Igen és csakugyan agyon, illetve föbelöttem magamat — felelém — de csak álmomban.

Volt aztán kaczagás, nevetés, elfeledkeztünk az ebédről; tányérunkon elhült az étel.

Én pedig folytatám: Igen, oly borzasztó álmom volt tegnap virradóra: Aranka hűtlen lett hozzám és én azt elviselni nem tudtam, föbelöttem magamat.

— De nem halt meg ugyebár? — trefásan kérde ő nagysága Várvölgyiné.

— Bocsanat, azt nem álmodtam hozzá — adtam meg nyomban a trefás kérdésre a trefás feleletet.

Szóval nagyon jól mulattunk a sürgönyön s már a szakácsnő és a szobalány sem tudták elgondolni a konyhán, hogy mi történhetik az ebédlőben, hogy nem csezengetnek a fogások folytatásáért; miért is ők rémülve jöttek az ebédlőbe és aztán segítettek nevetni, kaczagni.

— De már ha álmában csakugyan agyonlőtte is magát, kedves Almásy ur, azt már mégis meg nem foghatom, hogy önnek ezen borzasztó álmát ily rövid idő alatt miként vitték el Győrbe? — tünődék e talányon ő nagysága, Várvölgyiné.

— Talán elbeszélte valakinek?! — vélekedék Jozefin kisasszony.

— Természetesen, hogy elbeszéltem, — még pedig kollegámnak, Füzesy Imrének — válaszoltam.

— No, megvan fejtve a talány. — Bizonyára Füzesy ur meg akarta trefálni önt és férjemet és megsürgönyözte Győrbe, hogy ön föbelőtte magát: persze, azt kifelejtette a sürgönyből, hogy csak álmában, — így vélekedék ő nagysága, az ügyvéd neje.

— Bizonyára úgy van, ... úgy kell lenni. — hagyta helyben Jozefin kisasszony és kedves mamája véleményét.

Én pedig magamban gondoltam, hogy ugyancsak nagy bohó s nagy gyerek lehet az a Füzesy Imre, ha azt merde cselekedni.

Azután folytattuk az ebédet.

Ebéd után pedig azonnal a táviróhivatalba siettem és feladtam Győrbe a sürgönyt, amely így szólt:

Dr. Várvölgyi Attila

Győrött,

Fehérlő-szállóban.

Nem ettem bolond gombát.

Almásy.

Azután pedig betértem egy Andrássy-uti kávéházba, ahol — legnagyobb bosszuságomra — újabb meglepetés várt reám:

Ott volt néhány fiatal kollegám. S midőn észrevettek, rögtön felém rohanva, egyik jobbra, másik balra rángatott:

— Szervusz, pajtás! hát ilyen hamar feltámadtál?!

— Andor! hát már megjöttél a másvilágról?

— Mit csinálnak a szentek mennyországban?

— Hát szent Péterrel beszéltél-e?

— Hát már kiszöktél a morgueből?

Ilyen és hasonló kérdésekkel ostromoltak s miközben majd agyonszoritottak, majd a lelket rázták ki belőlem.

Mondani se kell, forrt bennem a méreg, fejembeszállt a vér, egyiken-másikon jöt lökve, kiszabadítottam magamat karmaik közül s a dulakodás hevében hatalmas ökölcsapásokat mérve egyik-másik becses orcájára, megfedkeztem a tisztesség s az illem szabályairól, vagy jobban mondva, a baráti szeretetről.

Azután sarkon fordulva, a következő szavakkal: Ha bolondot akartok csinálni belőlem, maradjatok magatoknak! — kiléptem az utczára.

Mire Hangos Dani levette a falon függő „Buda és Pest“ czimű hirlapot s utánam sietve, kiáltá: Pajtás! — hát ne sértődj meg! — Eszünkágában sincs bolondot csinálni belőled, hanem nézd! itt e lap, olvasd el e cikket!

Én erre a kíváncsiságtól ösztönözve, átvettem a lapot és olvastam ott, ahol Hangos Dani mutatta.

Ez állt ott:

„Öngyilkosság. Az elmúlt éjjel dr. Almásy Andor, a főváros egy fiatal, ismert alakja, szerelmi bánatában

föbelőtte magát. Holttestét, bonczolás után, kivitték a morguéba.

No, ez már otromba, rossz vicez! — boszankodtam.

Azután pedig Hangos barátommal ismét beléptem a kávéházba, hol ekkor már komolyabb fogadtatásban részesültem.

S miután szentül meg voltam róla győződve, hogy ezen rám nézve annyira boszantó, otromba, sértő tréfa egyedül csakis Füzesy Imrétől eredhet, ott nyomban felkértem Hangos Dani és Szirmay Jenő barátaimat, hogy Füzesy Imrétől nevemben elégtételt kérjenek.

Barátaim a megbizatást elfogadták s Füzesy Imre felkeresésére indultak; én pedig mint az örült, eszeveszetten szaladtam a „Buda és Pest“ szerkesztőségébe, hogy ezen bolond cikket rektifikáltassam.

Odaérkezve, dühtől és haragtól kivörösödött arccal, kopogtatás nélkül, hirtelen nyitottam be egy szobába s a küszöbön az épp akkor kilépő hivataloszolga nagy bozontos fejével összeütöttem az én szegény, láztól égő kalaptartómat, még pedig úgy, hogy nyomban egy galambtojásnagyságu daganat keletkezett az oldalán.

(Folytatása következik.)

Csevegés a „Zöld szalon“-ban.

Ugy? Erővel csókolt meg az a fiatal ember? Pedig csak tréfából fogadtál vele egy csókban!

És most bepanaszod, tanácsot kérve, hogy megmondjad-e a mamának?

Majd én megfelelek, de előbb elmondok néhány adomácskát.

Egyik tótajku községben eltiltotta a tanító, hogy a gyerekek fára mászkáljanak madártojást szedni és eltiltotta a szabad folyóban fürdést.

Egyszerre jelentik mégis, hogy egy gyerek belefult a vízbe, a másik pedig a fáról lepotyogva, lábát törte el. Erre az öreg tót tanító dühösen a következő verset írta:

Ne menj a fára,
Nem fulsz belája.
Ne menj a vízbe,
Nem leesolsz!

Biz ez kriminális rossz vers, de igaz!

Édes, kis borzasom! Ha te nem akarsz és fel is panaszkodsz ennek a fiatal embernek a csókját, hát akkor miért fogadsz éppen csókban? Hiszen fricskába is lehet fogadni.

És erővel csókolt meg? Erővel?

Nem tehetek róla; de még egy adoma jut erről eszembe.

Kijelentem, hogy ezen adomát nem Luegertől, sem Istóczytól, hanem a tapolczai tudós, derék rabbitól hallottam.

Nagy girrel-garral rohan panaszával a hosszutermetű Eszter a rabbihoz és bevádolja Náthánt, hogy ez őt erővel megcsókolta.

A bölcs rabbi végignézi a leányzón és mosolylyal ajkán feleli:

— Eszti! Eszti! Nekem úgy tetszik, hogy te nem panaszkodni jöttél, hanem *dicsekedni!*

— Ez a pap egy számár, — mormogja a tenyeres-talpas Eszti és rohan panaszával egy másikhoz.

Keserves sirás között jajogja el panaszát:

— Szent atyám, a Náthán erővel megcsókolt.

— A Náthán? Az a kis, alacsony legény?

— Az. Az volt!

— Feküdtél te akkor, leányom és aludtál?

— Nem. Ébren valék és állottam.

— De hiszen te kétszer oly magas vagy, mint ő és így nem érhetett fel ajkadig.

— Igen ám, de én *lehajoltam hozzá.*

De nem adomázok tovább, mert félek, hogy pár barackot nyomsz ősz, kopasz koponyámra!

Erővel megcsókolni? Csókot lopni? Mióta a mucsai tudománymentes akadémia kimondta, hogy az ember kétlábu ragadozóállat — azóta sok mindent elragadnak az emberek. Próza nyelven lopásnak is nevezik. De tessék elhinni: hogy a mai szecsessziós gavallérok inkább a bankpénztárt emelik el és Amerikába vitorláznak: de csóklopásra nem nagyon pályáznak.

Roppant értékes egy ilyen csók, egy ilyen piczi rózsásajakról, de a zálogházban nem adnak rá semmit! Mint a német mondja: „Muster ohne Werth“.

Ámde legyünk igazságosak. Van ideális jelentőségű és így eszményi értékű csók. Sőt csak ezek érdemlik meg a csók elnevezést, a többi silány plágium.

Amelyiknek a szív az iránytúje. A szívnek négy kamrája van. Ezt tanultatok az iskolában. (A csókot megtanultatok magánszorgalomból.)

Ha az embert egy emeletes házhoz hasonlítjuk, akkor a csók meghatározása: — a csók nem egyéb, mint kérdezősködés az emeleten, hogy be lehetne-e költözni a félemeleti négyszobás lakásba!

Hiában négykamrás a szív, mindanegy kamra kell egynek. Itt albérlők nem kéretnek!

Ha ily értelemben adatott „erővel“ az a csók, akkor az nem egyéb, mint egy sürgető kérvény a szívbe költözködéshez és erre a felelet: „Beszéljen a mamával!“

Tessék elhinni, hogy az ifjuság szive nem húsból, hanem taplóból, könnyen lángalobbanó taplóból van. A csók ezen taplóhoz a szikra. Az ilyen rabolt (félíg adott, félíg lopott) csók a próbacsizolás, hogy lángot fog-e tényleg ez a tapló ettől a szikrától.

És bizony se te, se más lányka nem fogad csókra olyan ifjuval, kinek nem adná önként is szivesen.

Tehát... ítéletem így hangzik: A rabolt csók históriáját meg kell gyónni a mamának. Az ő élet-tapasztalata léssen hivatva vagy jobban lánggraszítani a tapló tüzet, vagy — ha rossz helyről pattant a szikra — gyengéd, de biztos kezekkel eloltani a tüzet.

Ha pedig ezen erővel rabolt csók az oltárhoz vezetne, akkor tőlem nászajándéku „Dóczi Csókját“ fogod kapni.

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

S. L. J. (Az én sorsom) Sorra kerül. — **K-ky Ferencz** (Krasznán). Tessék a rideg valóság. Mit csináljon a szerkesztőség, ha 10—12 cikknél több nem fér a lap egy számába és a vidékről jövő postán hetenként legalább 60—70 cikk érkezik, ami közül legalább 30 elfogadható jó. Nem sértés, vagy mellőzés tehát, ha ez 5—6 folytatásos cikkek helyett rövideket kérünk. Béke velünk! — **Krisán Tivadar.** Mi már üzentünk. Egyik-másik napvilágot fog látni. — **Internocza Kongeria.** Kissé pihentetjük. Később előkerül. — **Somlyó.** Tárt karokkal fogadtuk. — **Jahoda.** A képrejtvény igen jó, de szépirodalmi lapnak nem szabad politizálni. Küldjön másikat. — **Salgó F. L.** A versek jók. A régiokról nem tudunk. — **Kukla M.** A talányok hibásak.